

7ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ψυχιατροδικαστικής
12-14 Δεκεμβρίου 2025

ΣΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΙΝΙΚΗ & ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΔΡΑΣΤΩΝ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΩΝ ΕΓΚΛΗΜΑΤΩΝ: Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΧΗΜΙΚΟΥ ΕΥΝΟΥΧΙΣΜΟΥ

Δρ. ΨΑΡΡΑ ΜΑΡΙ-ΛΟΥΙΖ, PhD.
ΚΛΙΝΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΟΣ
ΔΙΔΑΚΤΩΡ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑΣ
ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΕΨΔΕ

Σύγχρονη πολιτική για τη σεξουαλική
παραβατικότητα επηρεάζεται
περισσότερο από την ανενημέρωτη και
φοβισμένη κοινή γνώμη, παρά από τα
εμπειρικά και ερευνητικά δεδομένα
(Griffin & West, 2006)

Ποινική αντιμετώπιση «αποσαρθρωτική,
ντροπιαστική κι εξευτελιστική» (Pratt,
2000)

συνεχείς σκληρές ποινές, ακόμη και μετά την
αποφυλάκιση

υιοθέτηση εναλλακτικών και πρόσθετων
ποινών, που δεν εφαρμόζονται για καμία
άλλη κατηγορία παραβατών

αποτυχία ανάπτυξης εξειδικευμένων δομών
θεραπευτικής αντιμετώπισης της
σεξουαλικής παραβατικότητας,
νομοθέτησης ποινών με γνώμονα την
επανάταξη των δράσεων καθώς κι
εφαρμογής αποτελεσματικών, βασισμένων
στην έρευνα, στρατηγικών μείωσης της
σεξουαλικής υποτροπής (Cohen & Jeglic,
2007)

ΣΚΟΠΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

- Διερεύνηση στάσεων επαγγελματιών νομικής, ψυχικής υγείας και συστήματος απονομής ποινικής δικαιοσύνης σχετικά με την ποινική και θεραπευτική αντιμετώπιση των σεξουαλικών παραβατών, ιδιαίτερα δε το χημικό ευνουχισμό
- Μελέτη μεταβλητών που επιδρούν στη διαμόρφωση αυτών των στάσεων και
- Αξιολόγηση του πώς αυτές οι στάσεις επηρεάζουν τη διαδικασία λήψης αποφάσεων σε κλινικό επίπεδο και σε επίπεδο χάραξης αντεγκληματικής πολιτικής αναφορικά με τη σεξουαλική παραβατικότητα

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ

Συνολική στάση

- Το κοινωνικό φύλο αναμένεται να επηρεάζει τις στάσεις ως προς την προσωπικότητα των σεξουαλικών δραστών
- Το ίδιο αναμένεται για τη γονεϊκότητα, αν δηλαδή οι συμμετέχοντες έχουν ή όχι παιδιά
- Διαφορά στις απόψεις αναμένεται να έχουν οι συμμετέχοντες με εμπειρία με δράστες σεξουαλικών εγκλημάτων, καθώς και όσοι έχουν υψηλότερη εκπαίδευση

Στάση ως προς το ΣΑΠΔ

- Διαφορά στις στάσεις τους ως προς την αποτελεσματικότητα του συστήματος απονομής ποινικής δικαιοσύνης για την αντιμετώπιση των σεξουαλικών δραστών αναμένεται από τους επαγγελματίες που σχετίζονται άμεσα με αυτό (νομικοί, σωφρονιστικοί υπάλληλοι, επιμελητές ανηλίκων)

Στάσεις ως προς τη θεραπευτική αντιμετώπιση

- Από την άλλη πλευρά, οι επαγγελματίες ψυχικής υγείας αναμένεται να έχουν διαφορά στις απόψεις τους ως προς τη θεραπευτική αντιμετώπιση των σεξουαλικών παραβατών (θεραπευτικά μέτρα έναντι μέτρων καταστολής), συγκριτικά με τους επαγγελματίες του ΣΑΠΔ

Στάσεις ως προς ευνουχισμό

- Διαφορετική αναμένεται η στάση των υπαλλήλων Σ.Α.Π.Δ. ως προς το χειρουργικό και χημικό ευνουχισμό σεξουαλικών δραστών, ως αποτέλεσμα της άμεσης και συχνά καθημερινής εμπλοκής τους με δράστες και θύματα σεξουαλικών εγκλημάτων
- Οι νομικοί αναμένεται να διαφέρουν από τους επαγγελματίες ψυχικής υγείας ως προς τις στάσεις για πρακτικές ευνουχισμού, στο πλαίσιο των βιοηθικών και νομικών περιορισμών που τον δέπουν
- Αναφορικά με την παράμετρο 'κοινωνικό φύλο', υποθέτουμε ότι οι γυναίκες, θα διαφέρουν σε σχέση με τους άνδρες και ως προς τις προτεινόμενες ποινές για δράστες σεξουαλικών εγκλημάτων, συμπεριλαμβανομένου του χειρουργικού και φαρμακευτικού ευνουχισμού
- Όσοι έχουν παιδιά, αναμένεται να έχουν διαφορά στις στάσεις τους ως προς τις πρακτικές ευνουχισμού, στη βάση της πρόληψης της σεξουαλικής παραβατικότητας και της μεγαλύτερης αίσθησης ασφάλειας
- Το ίδιο αναμένεται και για τους επαγγελματίες με μικρή ή καθόλου εμπειρία με σεξουαλικούς παραβάτες ή/και θύματα σεξουαλικής βίας

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

	Αυτοσχέδια κλίμακα «Ερωτηματολόγιο στάσεων επαγγελματιών για τους δράστες σεξουαλικών εγκλημάτων και την ποινική και θεραπευτική τους αντιμετώπιση» + φύλλο συλλογής δημογραφικών δεδομένων
	Περιλαμβάνει 44 προτάσεις που καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα απόψεων σχετικά με τους σεξουαλικούς παραβάτες (προσωπικότητα, ψυχική ασθένεια κτλ.), τις ποινές για τα σεξουαλικά εγκλήματα, την αποτελεσματικότητα του συστήματος απονομής ποινικής δικαιοσύνης και τη θεραπευτική αντιμετώπιση των δραστών, ιδιαίτερα το χειρουργικό και χημικό ευνουχισμό
	Βαθμολογία σε πενταβάθμια κλίμακα τύπου Likert στις ερωτήσεις 1-34 και οι ερωτήσεις 35-44 είναι πολλαπλής επιλογής, με διαμορφωμένες απαντήσεις
	Συνολικό ποσοστό απαντητικότητας: 74%, (N=552, από τα 745 στα οποία στάλθηκε)

ΔΕΙΓΜΑ

500 συμμετέχοντες

- **Νομικοί** (N=202), που περιλαμβάνει δικαστικούς, εγκληματολόγους και δικηγόρους
- **Ειδικοί Ψυχικής Υγείας** (N=177), που περιλαμβάνει ψυχιάτρους, ψυχολόγους και κοινωνικούς λειτουργούς και
- **Υπάλληλοι Σ.Α.Π.Δ.** (N=121), που περιλαμβάνει αστυνομικούς, επιμελητές ανηλίκων και σωφρονιστικούς υπαλλήλους

38.4% άντρες - 61.6% γυναίκες

18-30 ετών, (31.2%) , 31-45 ετών (48%), 46-60 ετών (16.2 %) και 61-75 ετών (4.46%)

Πτυχιούχοι σχολών ΑΕΙ/ΤΕΙ (45%), κάτοχοι μεταπτυχιακού (30.6%), κάτοχοι διδακτορικού τίτλου (8.4%), απόφοιτοι Λυκείου (16%)

Γονείς 56.6% - μη γονείς 43.4%

Μέσης ηλικίας 31-45 έτη ($m=1.94$, $std.dev=0.810$), με υψηλή μόρφωση ($m=2.31$, $std.dev=.840$), που, λόγω του επαγγέλματος τους, έχουν επαφή, αλλά μικρή σχετικά εμπειρία, με δράστες και θύματα σεξουαλικών εγκλημάτων ($m=0.58$, $std.dev=.62$ και $m=0.82$, $std.dev=.75$ αντίστοιχα)

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ & ΣΥΣΧΕΤΙΣΕΙΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΩΝ

- Όσο πιο επιεικείς είναι οι συμμετέχοντες ως προς την ποινική αντιμετώπιση των σεξουαλικών παραβατών (πρόκριση μικρότερων ποινών), τόσο πιο θετικοί είναι στο να αντιμετωπίσουν θεραπευτικά, ακόμη και σε υποχρεωτικό καθεστώς.
- Όσο μικρότερη εμπιστοσύνη έχουν οι ερωτώμενοι στο υπάρχον σύστημα απονομής ποινικής δικαιοσύνης, τόσο πιο αυστηροί είναι για τις ποινές των σεξουαλικών δραστών.
- Όπως θα ήταν αναμενόμενο, όσο πιο επιεικείς είναι ως προς την ποινική αντιμετώπιση των δραστών, τόσο λιγότερο υπέρ του ευνουχισμού τοποθετούνται ενώ έχουν και λιγότερο αρνητική στάση για αυτούς.
- Όσο πιο αρνητικοί είναι για τη δυνατότητα θεραπευτικής αντιμετώπισης των σεξουαλικών δραστών, τόσο λιγότερο τοποθετούνται υπέρ της υποχρεωτικής ψυχοθεραπείας τους και περισσότερο υπέρ του ευνουχισμού, ευρήματα που θεωρούνται απόλυτα αναμενόμενα.
- Ένα ενδιαφέρον, αν και αναμενόμενο, εύρημα αφορά τη συσχέτιση των μεταβλητών με τον παράγοντα 'Προσωπικότητα δραστών', καθώς βρέθηκε ότι όσο πιο αρνητική στάση έχουν οι συμμετέχοντες για τους σεξουαλικούς παραβάτες, τόσο πιο αρνητικοί είναι και αναφορικά με τη θεραπευτική τους αντιμετώπιση.
- Αρνητική συσχέτιση υπάρχει στη στάση των ερωτώμενων ως προς την υποχρεωτική ψυχοθεραπεία και την αποτελεσματικότητα του συστήματος απονομής δικαιοσύνης, εύρημα που θεωρείται αναμενόμενο και υποδηλώνει ότι όσο μικρότερη εμπιστοσύνη έχουν οι συμμετέχοντες στο σύστημα απονομής ποινικής δικαιοσύνης, τόσο πιο θετικά διάκινται στην υποχρεωτική ψυχοθεραπεία των σεξουαλικών παραβατών.
- Όσο πιο αρνητική στάση έχουν οι ερωτώμενοι για την προσωπικότητα των δραστών, τόσο περισσότερο προκρίνουν τον ευνουχισμό, ως κατάλληλη ποινή για ένα σεξουαλικό παραβάτη.

ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

Τα ευρήματα είναι σε αρκετά σημεία αντιφατικά σε σχέση με τα πορίσματα παρόμοιων ερευνών σε άλλες χώρες, ως προς την επίδραση των δημογραφικών χαρακτηριστικών των συμμετεχόντων

Κάποιες από τις ερευνητικές μας υποθέσεις επαληθεύτηκαν ενώ κάποιες άλλες όχι

Σε γενικές γραμμές, οι απόψεις των ερωτώμενων επαγγελματιών είναι ιδιαίτερας αρνητικές, αν και σε μεγάλο βαθμό εξαρτώνται από συγκεκριμένα χαρακτηριστικά τους,

Πιο επιδραστική μεταβλητή: η επαγγελματική ιδιότητα των συμμετεχόντων

Το κοινωνικό φύλο επηρεάζει τις στάσεις ως προς την προσωπικότητα των δραστών: οι γυναίκες έχουν πιο αρνητική εικόνα και απόκριση προς τους σεξουαλικούς δράστες

Επιβεβαιώνεται η υπόθεση (αλλά και το εύρημα στις περισσότερες έρευνες) ότι η εμπειρία με δράστες σεξουαλικών εγκλημάτων κι η υψηλή μόρφωση σχετίζονται με θετικότερη στάση προς αυτούς

Αντίθετα, διαψεύστηκε η υπόθεση για τη συσχέτιση γονεϊκότητας και στάσεων προς τους σεξουαλικούς παραβάτες.

Η υπόθεση για τις διαφορές που αναμένεται να έχουν οι επαγγελματίες που σχετίζονται άμεσα με το ΣΑΠΔ ως προς την αποτελεσματικότητά του, την ποινική μεταχείριση των δραστών, την προσωπικότητά τους αλλά και τη θεραπευτική τους αντιμετώπιση επιβεβαιώθηκε, αν και όχι πάντα με τη φορά που αναμενόταν.

Χαρακτηριστικά είναι τα (μη αναμενόμενα) ευρήματα ότι οι οι ειδικοί ψυχικής υγείας έχουν λιγότερη εμπιστοσύνη στη θεραπευτική αντιμετώπιση ενός δράστη, την οποία δε θεωρούν ικανή να μειώσει την πιθανότητα υποτροπής, αλλά και ότι είναι πιο τιμωρητικοί, προκρίνοντας αυστηρότερες ποινές για τους δράστες, συμπεριλαμβανομένων πρακτικών ευνουχισμού!